Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 18. junija 2026 *

„Predhodno odločanje – Socialna politika – Enako obravnavanje pri zaposlovanju in delu – Direktiva 2000/78/ES – Člen 1 – Namen – Člen 2(2)(a) in (b) – Prepoved diskriminacije na podlagi prepričanja – Nacionalna ureditev, ki vojake zavezuje, da se cepijo proti virusu SARS-CoV-2 – Različno obravnavanje na podlagi pripadnosti poklicni kategoriji – Pojem ‚prepričanje‘“

V zadevi C-522/24,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložil Consiglio di Stato (državni svet, Italija) z odločbo z dne 23. julija 2024, ki je na Sodišče prispela 29. julija 2024, v postopku

BG

proti

Ministero della Difesa,

ob udeležbi

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi M. L. Arastey Sahún, predsednica senata, J. Passer, E. Regan (poročevalec), D. Gratsias in B. Smulders, sodniki,

generalna pravobranilka: T. Ćapeta,

sodna tajnica: E. Sartori, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. julija 2025,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za BG on sam in L. Parenti, avvocato,

* Jezik postopka: italijanščina.

– za italijansko vlado S. Fiorentino, agent, skupaj z E. Feolajem, E. Ferretti, A. Granato, V. Pilloni in F. Urbani Nerijem, avvocati dello Stato,

– za francosko vlado B. Fodda in T. Lechevallier, agenta,

– za Evropsko komisijo D. Recchia, E. Schmidt in F. van Schaik, agentke,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 20. novembra 2025

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79), zlasti njenega člena 2(2) ter členov 1 in 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med BG, višjim častnikom inženirskega korpusa vojske, in Ministero della Difesa (ministrstvo za obrambo, Italija) (v nadaljevanju: ministrstvo) v zvezi s suspenzom delovnega razmerja BG, do katerega je prišlo, ker je ta zavrnil obvezno cepljenje proti virusu SARS-CoV-2, ki je bilo naloženo vojaškemu osebju.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 1 Direktive 2000/78, naslovljen „Namen“, določa:

„Namen te direktive je opredeliti splošni okvir boja proti diskriminaciji zaradi vere ali prepričanja, hendikepiranosti, starosti ali spolne usmerjenosti pri zaposlovanju in delu, zato da bi v državah članicah uresničevali načelo enakega obravnavanja.“

4 Člen 2 te direktive, naslovljen „Koncept diskriminacije“, določa:

„1. V tej direktivi ‚načelo enakega obravnavanja‘ pomeni, da ne obstaja nikakršna neposredna ali posredna diskriminacija zaradi katerega od razlogov iz člena 1.

2. V smislu odstavka 1:

(a) se šteje, da gre za neposredno diskriminacijo, kadar je, je bila ali bi bila oseba obravnavana manj ugodno kakor neka druga v primerljivi situaciji zaradi katerega od razlogov iz člena 1;

(b) se šteje, da gre za posredno diskriminacijo, kadar je zaradi kakšne navidez nevtralne določbe, merila ali prakse neka oseba določene vere ali prepričanja, ki ima določen hendikep ali je določene starosti ali spolne usmerjenosti, v primerjavi z drugimi v slabšem položaju, razen če:
(i) tako določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje legitimni cilj in je način uresničevanja tega cilja primeren in nujen; ali

(ii) mora delodajalec oziroma oseba ali organizacija, ki jo ta direktiva zavezuje, glede oseb z določenim hendikepom na podlagi nacionalne zakonodaje sprejeti ustrezne ukrepe v skladu z načeli iz člena 5, da odpravi podlago za prikrajšanost, ki jo povzroča taka določba, merilo ali praksa.

[…]

5. Ta direktiva ne vpliva na ukrepe, izhajajoče iz nacionalne zakonodaje, ki so v demokratični družbi nujni zaradi javne varnosti, vzdrževanja javnega reda in preprečevanja kaznivih dejanj, za zaščito zdravja ter varstvo pravic in svoboščin drugih.“

Italijansko pravo

Zakonska uredba št. 216/2003

5 Decreto legislativo n. 216 – Attuazione della direttiva 2000/78/CE per la parità di trattamento in materia di occupazione e di condizioni di lavoro e della direttiva n. 2014/54/UE relativa alle misure intese ad agevolare l’esercizio dei diritti conferiti ai lavoratori nel quadro della libera circolazione dei lavoratori (zakonska uredba št. 216 o izvajanju Direktive 2000/78/ES za enako obravnavanje pri zaposlovanju in delu in Direktive 2014/54/EU o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev) z dne 9. julija 2003 (GURI št. 187 z dne 13. avgusta 2003, str. 4) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari, je namenjena prenosu Direktive 2000/78 v italijanski pravni red.

Uredba-zakon št. 172/2021

6 V preambuli decreto legge n. 172. – Misure urgenti per il contenimento dell’epidemia da COVID-19 e per lo svolgimento in sicurezza delle attività economiche e sociali (uredba-zakon št. 172 o nujnih ukrepih za zajezitev epidemije covida-19 in zagotovitev varnosti gospodarskih in socialnih dejavnosti) z dne 26. novembra 2021 (GURI št. 282 z dne 26. novembra 2021, str. 2), ki je bila s spremembami preoblikovana z legge n. 3 (zakon št. 3) z dne 21. januarja 2022 (GURI št. 19 z dne 25. januarja 2022, str. 1) (v nadaljevanju: uredba-zakon št. 172/2021), je navedeno:

„[…]

Aktualni kontekst tveganja zahteva podaljšanje izrednih in nujnih ukrepov, ki so bili sprejeti, da bi se ustrezno spopadli z morebitnimi položaji, ki škodujejo skupnosti.

Izjemno potrebno in nujno je sprejeti določbe za enotno zagotavljanje dejavnosti za zajezitev epidemije in zmanjšanje tveganj za javno zdravje na nacionalnem ozemlju, pri čemer je treba upoštevati tudi podatke in trenutno stanje medicinskega in znanstvenega znanja v boju proti epidemiji covida-19 ter sprejete zaveze, tudi na mednarodni ravni, glede preprečevanja bolezni in […] precepljenosti.

Izjemno potrebno in nujno je razširiti obvezno cepljenje na nekatere kategorije oseb, ki delajo v posebej izpostavljenih sektorjih.

[…].“

7 S členom 2 uredbe-zakona št. 172/2021 je bil v Decreto legge št. 44 – Misure urgenti per il contenimento dell'epidemia da COVID-19, in materia di vaccinazioni anti SARS-CoV-2, di giustizia e di concorsi pubblici (uredba-zakon št. 44/2021 o nujnih ukrepih za zajezitev epidemije covida-19 v zvezi s cepljenjem proti SARS-CoV-2, pravosodjem in javnimi natečaji) z dne 1. aprila 2021 (GURI št. 79, z dne 1. aprila 2021, str. 1, v nadaljevanju: uredba-zakon št. 44/2021), ki je bila s spremembami preoblikovana v zakon št. 76/2021 z dne 28. maja 2021 (GURI št. 128 z dne 31. maja 2021, str. 1), uveden člen 4b(1)(b), s katerim je bila obveznost cepljenja proti virusu SARS-CoV-2 razširjena na vojake, pri čemer je bilo pojasnjeno, da je cepljenje bistveni pogoj za to, da lahko osebe, za katere velja ta obveznost, opravljajo svojo poklicno dejavnost, in da ugotovitev njene neizpolnitve povzroči takojšen suspenz pravice do opravljanja poklicne dejavnosti brez disciplinskih posledic in s pravico do ohranitve delovnega razmerja. Med obdobjem suspenza se ne izplača nobena plača niti drugo plačilo ali prejemek. Suspenz traja, dokler delodajalec ni obveščen o cepljenju, v vsakem primeru pa največ šest mesecev od 15. decembra 2021.

Zakonik o vojaškem redu

8 Člen 89(3) decreto legislativo n. 66 – Codice dell'ordinamento militare (zakonska uredba št. 66 – zakonik o vojaškem redu) z dne 15. marca 2010 (GURI št. 106 z dne 8. maja 2010, redni dodatek št. 84) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: zakonik o vojaškem redu), določa:

„Oborožene sile prispevajo k varovanju svobodnih institucij in opravljajo posebne naloge v razmerah javnih nesreč in v drugih primerih izredne nujnosti."

9 Člen 206a zakonika o vojaškem redu v odstavku 1 določa:

„Vojaški zdravstveni organi lahko razglasijo, da je nujno potrebno, da se vojaško osebje cepi v skladu z ustreznimi protokoli s specifičnimi profilaktičnimi cepivi, da se omogoči njegova napotitev v posebnih operativnih ali službenih razmerah, ki so določene za zagotavljanje zdravja posameznikov in skupnosti."

10 Člen 894 tega zakonika določa:

„1. Poklic vojaka ni združljiv z opravljanjem katerega koli drugega poklica, razen v primerih, določenih v posebnih določbah.

2. Nezdružljivo je tudi opravljanje poklica, dejavnosti v industriji ali trgovini, nalog direktorja, svetovalca, revizorja ali drugih podobnih nalog, plačanih ali ne, v pridobitnih družbah."

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

11 Pritožnik iz postopka v glavni stvari, ki je višji častnik inženirskega korpusa vojske, je bil z odločbo z dne 10. januarja 2022 suspendiran zaradi zavrnitve obveznega cepljenja proti virusu SARS-CoV-2, ki je bilo naloženo vojaškemu osebju.

12 Ta pritožnik je pri predsedniku Italijanske republike vložil izredno pravno sredstvo zoper to odločbo, v okviru katerega je ministrstvo v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo zaprosilo Consiglio di Stato (državni svet, Italija), ki je predložitveno sodišče, za mnenje.

13 To sodišče navaja, da pritožnik iz postopka v glavni stvari navedeno odločbo izpodbija z obrazložitvijo, prvič, da naj bi bil s to odločbo v primerjavi s člani civilnega osebja neposredno diskriminiran, zaradi česar naj bi bil z njo kršen člen 2(2)(a) Direktive 2000/78. Čeprav naj pritožnik ne bi izpodbijal možnosti države, da naloži obvezno cepljenje, naj bi grajal način, na katerega naj bi italijanska vlada to cepljenje izvajala v obravnavanem primeru. Navedeni pritožnik naj bi bil namreč diskriminiran v primerjavi s člani civilnega osebja, dejavnega v okviru istega poveljstva, za katero, tudi če za njihovo delovno razmerje velja ureditev, ki je drugačna od ureditve, ki velja za vojaško osebje, obvezno cepljenje iz postopka v glavni stvari ni veljalo, čeprav opravljajo podobne naloge kot pritožnik.

14 Drugič, pritožnik iz postopka v glavni stvari se sklicuje na kršitev člena 2(2)(b) te direktive, ker naj bi bil zlasti v primerjavi s cepljenim vojaškim osebjem posredno diskriminiran zaradi svojega prepričanja, ne da bi ta diskriminacija temeljila na utemeljitvi z znanstveno podlago. V zvezi s tem je treba navesti, da čeprav je zavrnil cepljenje, naj bi bil pripravljen opraviti test z brisom vsakih 48 ur. Z znanstvenega vidika pa naj bi v skladu z nekaterimi poročili, ki so jih Senato della Repubblica (senat Republike, Italija) predstavili strokovnjaki, pozvani k predložitvi mnenja o uredbi-zakonu št. 172/2021, necepljena oseba, ki se odpravi na delovno mesto po negativnem testu z brisom, ki ga je opravila manj kot 48 ur prej, pomenila podobno ali celo manjše tveganje za okužbo kot njeni cepljeni sodelavci.

15 Poleg tega pritožnik iz postopka v glavni stvari trdi, da je italijanska ureditev, kar zadeva dostop do delovnega mesta, v zvezi z delavci v drugih sektorjih dejavnosti, za katere ne velja obvezno cepljenje proti virusu SARS-CoV-2 in ki svoje dejavnosti opravljajo v okoljih, ki so precej bolj obiskana s strani javnosti kot njegovo, določala enakovrednost potrdila o cepljenju in potrdila o negativnem rezultatu testa z brisom, kar naj bi dokazovalo tako enakovrednost, tudi z vidika varnosti, za ugotovitev neobstoja okužbe z virusom SARS-CoV-2.

16 Tretjič, pritožnik iz postopka v glavni stvari se sklicuje na kršitev členov 1 in 24 Listine. Odločba o suspenzu iz postopka v glavni stvari naj bi mu namreč preprečevala opravljanje poklicne dejavnosti, pri čemer naj bi mu odvzela plačilo, nadomestilo ali prejemek ter vsakršno možnost opravljanja druge poklicne dejavnosti v gospodarskih družbah. Zato naj ne bi mogel zadovoljevati svojih potreb in potreb svoje družine, ki jo sestavljajo njegova žena in mladoletni hčeri.

17 Predložitveno sodišče meni, da se tako Direktiva 2000/78 kot določbe Listine, navedene v utemeljitev pritožbe, o kateri odloča, uporabljajo za vojake oboroženih sil, tako da če nacionalna ureditev iz postopka v glavni stvari, ki kot pogoj, določen za člana vojaškega osebja, za opravljanje njegove poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje, ni v skladu z njima, se ta ureditev ne bi smela uporabiti. Vendar to sodišče dvomi, da je kršitev prava Unije, na katero se sklicuje pritožnik iz postopka v glavni stvari, dokazana.

18 Prvič, kar zadeva kršitev člena 2(2)(a) te direktive zaradi neposredne diskriminacije vojaškega osebja v primerjavi s civilnim osebjem, se to sodišče strinja z ugotovitvami Corte costituzionale (ustavno sodišče, Italija) v okviru preizkusa skladnosti obveznosti cepljenja, podobne tisti iz postopka v glavni stvari, ki je bila uvedena za kategorijo zdravstvenih delavcev, z italijansko ustavo.

19 V tem okviru predložitveno sodišče med drugim navaja, da se ne strinja s trditvijo pritožnika iz postopka v glavni stvari, da cepljenje ne zagotavlja imunitete pred boleznijo in ne preprečuje niti okužbe niti prenosa virusa SARS-CoV-2. Navaja, da je Corte costituzionale (ustavno sodišče) ugotovilo, da cepljenje iz postopka v glavni stvari ne vpliva negativno na zdravstveno stanje oseb,

ki so bile cepljene, in da je učinkovito pri zmanjševanju širjenja tega virusa ter da zato glede na medicinske in znanstvene podatke, ki potrjujejo polno učinkovitost cepiva in ustreznost obveznosti cepljenja glede na cilj zmanjšanja širjenja tega virusa, njegova uporaba ni nerazumna.

20 Poleg tega predložitveno sodišče v zvezi z izbiro poklicnih kategorij, za katere velja ta obveznost, in nadzorom njene diskriminatornosti trdi, da v skladu s členom 2(5) Direktive 2000/78 ta direktiva ne vpliva na ukrepe, določene z nacionalno zakonodajo, ki so med drugim potrebni za javno varnost in zaščito zdravja. Upoštevati naj bi bilo torej treba dejstvo, da se je italijanski zakonodajalec zaradi varovanja javnega zdravja in boja proti pandemiji odločil, da za vojaško osebje, ki je v primerjavi s civilnim osebjem bolj izpostavljeno stalnemu stiku z javnostjo in mora v tem okviru opravljati nalogo javne varnosti, določi obvezno cepljenje.

21 Drugič, v zvezi s kršitvijo člena 2(2)(b) te direktive, ki izhaja iz posredne diskriminacije na podlagi prepričanja necepljenega vojaškega osebja, ki je bilo pripravljeno opravljati teste z brisom, v primerjavi z vojaškim osebjem, ki ni nasprotovalo cepljenju, predložitveno sodišče meni, da take diskriminacije ni mogoče ugotoviti iz enakih razlogov, kot so tisti v zvezi z zatrjevanim obstojem neposredne diskriminacije.

22 Poleg tega naj bi bila taka posredna diskriminacija v skladu s členom 2(2)(b)(i) navedene direktive vsekakor upravičena z uresničevanjem legitimnega cilja, in sicer varovanja individualnega in kolektivnega zdravja z ustreznimi in nujnimi sredstvi. V zvezi s tem predložitveno sodišče navaja, da se uporabljajo načela, ki jih je Corte costituzionale (ustavno sodišče) potrdilo v zvezi z zdravstvenimi delavci, in sicer da zelo pogosto izvajanje diagnostičnih testov za okužbo z virusom SARS-CoV-2 ne more biti primerna alternativa cepljenju, da bi se dokazala nerazumnost ali nesorazmernost rešitve, ki jo je sprejel italijanski zakonodajalec.

23 Tako v nasprotju s tem, kar trdi pritožnik iz postopka v glavni stvari, ni mogoče trditi, da sta za dostop do delovnega mesta potrdilo o cepljenju in potrdilo o negativnem rezultatu testa z brisom enakovredna, saj nacionalna zakonodaja, odvisno od primera, zahteva eno ali drugo prav zaradi posebnosti kategorije, ki ji zadevni delavec pripada, za sorazmerno uresničevanje cilja zmanjšanja tveganja širjenja virusa SARS-CoV-2 ter varovanja zdravja javnosti in samega delavca.

24 Tretjič, v zvezi s kršitvijo členov 1 in 24 Listine, ki jo zatrjuje pritožnik iz postopka v glavni stvari zaradi suspenza pravice do opravljanja poklicne dejavnosti, ki mu je bil naložen, brez plačila, nadomestila ali drugega prejemka, predložitveno sodišče navaja, da so načela, ki jih je Corte costituzionale (ustavno sodišče) določilo v zvezi z zdravstvenimi delavci, ponovno upoštevna za presojo skladnosti odločbe iz postopka v glavni stvari s pravom Unije.

25 Natančneje, položaj začasne nemožnosti opravljanja dela, v katerem je delavec, ki ni izpolnil obveznosti cepljenja, naj bi bil vedno posledica tega, da ta delavec uresničuje svojo individualno svobodo samoodločbe pri odločitvah na področju zdravstvenega varstva. V zvezi s tem naj bi suspenz navedenega delavca za delodajalca pomenil izpolnitev obveznosti zagotavljanja varnosti.

26 Zato predložitveno sodišče meni, da je legitimno, da med tem suspenzom ni dolgovana nobena plača ali plačilo ali drug prejemek, glede na to, da se delavec svobodno odloči, da ne bo cepljen, in da lahko to odločitev kadar koli spremeni.

27 To sodišče trdi, da spoštovanje človekovega dostojanstva, zagotovljeno s členom 1 Listine, h kateremu prispeva priznanje pravice posameznika do dela in prejemanja plačila, ki zadostuje za njegovo preživetje in preživetje njegove družine, zahteva, da ta posameznik ravna v skladu z zakonom, kadar se s pravilom, ki nalaga obveznost, kot je obvezno cepljenje iz postopka v glavni stvari, razumno in sorazmerno uresničujejo cilji v splošnem interesu.

28 Iz istih razlogov naj bi bilo treba izključiti kršitev člena 24 Listine v zvezi z mladoletnimi otroki delavca, saj naj negativni vpliv, ki bi lahko izhajal iz suspenza z dela enega od staršev in prekinitve izplačevanja plače, ne bi izhajal iz tega, da javni organi niso izpolnili svojih obveznosti, ampak iz namernega ravnanja delavca v nasprotju z zakonom.

29 Vendar predložitveno sodišče, čeprav se ne strinja s stališčem pritožnika iz postopka v glavni stvari, zlasti zaradi novosti trditev, navedenih pred njim, meni, da je treba Sodišču v zvezi s tem postaviti vprašanja.

30 V navedenih okoliščinah je Consiglio di Stato (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ta vprašanja:

„1. Ali Direktiva [2000/78] v primeru, v katerem je organ javne uprave menil, da za vojaške osebe, ki opravljajo posebne naloge, ni treba predpisati obveznega cepljenja v smislu člena 206a [zakonika o vojaškem redu], s čimer je prevzel odgovornost za posledice cepljenja, nasprotuje nacionalni zakonodaji, sprejeti zaradi prenosa te direktive, kakršna je uredba-zakon št. 172/21, ki v delu, v katerem se z uvedbo člena 4b[(1)](b) spreminja oziroma dopolnjuje uredba-zakon št. 44/21, vojaškim osebam nalaga obvezno cepljenje, ki je v nasprotju z njihovim osebnim stališčem, in od njih zahteva, naj prostovoljno in na lastno odgovornost sodelujejo v taki, zaenkrat še poskusni, zdravstveni obravnavi, pri čemer gre za dodaten pogoj, ki ga morajo izpolniti, če želijo delati v delovnem okolju, v katerem delo opravljajo tudi civilne osebe, ki pa se jim ni treba cepiti, čeprav opravljajo naloge, ki so z vidika možnosti okužbe in prenosa okužbe podobne tistim, ki jih opravljajo vojaške osebe?

2. Ali člen 2(2)(b) Direktive [2000/78] v primeru, v katerem se v skladu z italijansko zakonodajo, ki ureja dostop do delovnega mesta, tudi v prostorih, za katere je značilna gneča, kakršni so sredstva javnega prevoza, stadioni in restavracije, v zvezi z delavci, ki v uredbi-zakonu št. 172/21 niso navedeni, šteje, da sta potrdilo o cepljenju in dokazilo o negativnem rezultatu testa, ki ni starejši od 48 ur, enakovredna, nasprotuje ukrepu, kakršen je uredba-zakon št. 172/21, ki v delu, v katerem se z uvedbo člena 4b(1)(b) spreminja oziroma dopolnjuje uredba-zakon št. 44/21, vojaškim osebam nalaga obvezno cepljenje, ki je v nasprotju z njihovim osebnim prepričanjem, pri čemer gre za pogoj, ki ga morajo izpolniti, če želijo delati v delovnem okolju, v katerem delo opravljajo tudi vojaške osebe, ki se jim je na podlagi osebnih prepričanj kljub neobveznemu cepljenju zdelo primerno, da se cepijo, čeprav so necepljene vojaške osebe pripravljene in tudi že dolžne predložiti dokazilo o negativnem rezultatu testa na covid-19, ki ga morajo opraviti v presledkih, krajših od 48 ur?

3. Ali je ukrep iz uredbe-zakona št. 172/21 o dopolnitvi uredbe-zakona št. 44/21, ki s členom 4b(3) delavcu, ki je bil zaradi kršitve obveznosti cepljenja suspendiran, preprečuje, da bi zakonito preživljal svojo družino ter zagotavljal potrebno varstvo in skrb za zagotovitev dobrobiti mladoletnih otrok, v nasprotju s členoma 1 in 24 [Listine] v smislu člena 24 te listine?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

31 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2)(a) Direktive 2000/78 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, ki za člane vojaškega osebja kot pogoj za opravljanje njihove poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje, medtem ko za člane civilnega osebja, ki svoje naloge opravljajo v istem okolju in v podobnih zdravstvenih razmerah, taka obveznost ne velja.

32 V skladu s tem členom 2(2)(a) gre za neposredno diskriminacijo, kadar je oseba obravnavana manj ugodno kakor neka druga v primerljivem položaju zaradi katerega od razlogov iz člena 1 te direktive.

33 Kot je razvidno iz te zadnjenavedene določbe je „[n]amen te direktive […] opredeliti splošni okvir boja proti diskriminaciji zaradi vere ali prepričanja, hendikepiranosti, starosti ali spolne usmerjenosti pri zaposlovanju in delu, zato da bi v državah članicah uresničevali načelo enakega obravnavanja.“

34 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse izhaja, da so razlogi iz člena 1 te direktive našteti izčrpno in da se ta direktiva ne nanaša na diskriminacijo na podlagi poklicne kategorije ali delovnega mesta (sodba z dne 17. oktobra 2024, Zetschek, C-349/23, EU:C:2024:889, točka 25 in navedena sodna praksa).

35 V obravnavanem primeru je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da različno obravnavanje, navedeno v prvem vprašanju, ki je v tem, da za nekatere od zadevnih oseb velja obvezno cepljenje, da lahko opravljajo svojo poklicno dejavnost, izhaja iz tega, da te osebe spadajo bodisi med vojaško bodisi civilno osebje, pri čemer za ti različni kategoriji osebja v skladu z nacionalno ureditvijo veljata različni ureditvi glede njihovega delovnega razmerja.

36 Iz tega sledi, da različno obravnavanje, kakršno je to, navedeno v prvem vprašanju, temelji na pripadnosti teh delavcev določeni poklicni kategoriji.

37 Ker ta razlog za diskriminacijo ni med razlogi, naštetimi v členu 1 Direktive 2000/78, je treba ugotoviti, da to različno obravnavanje ne spada v splošni okvir, določen s to direktivo, niti natančneje pod njen člen 2(2)(a).

38 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(2)(a) Direktive 2000/78 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki za člane vojaškega osebja kot pogoj za opravljanje njihove poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje, medtem ko za člane civilnega osebja, ki svoje naloge opravljajo v istem okolju in v podobnih zdravstvenih razmerah, taka obveznost ne velja, saj tako različno obravnavanje ne spada na področje uporabe tega člena 2(2)(a).

Drugo vprašanje

39 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2)(b) Direktive 2000/78 razlagati tako, da nasprotuje – iz razlogov posredne diskriminacije na podlagi prepričanja – nacionalni ureditvi, ki kot pogoj za opravljanje poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje za člana vojaškega osebja, ki drugače kot zlasti drugi člani vojaškega osebja, ki opravljajo svoje naloge v istem okolju, takemu cepljenju nasprotuje.

40 Ta člen 2(2)(b) določa, da gre razen v primerih iz podtočk (i) in (ii) te točke (b) za posredno diskriminacijo, kadar je zaradi navidez nevtralne določbe, merila ali prakse neka osebe med drugim določene vere ali prepričanja v slabšem položaju v primerjavi z drugimi osebami.

41 Kot je razvidno iz sodne prakse Sodišča, pojem „vera“ iz člena 1 Direktive 2000/78 zajema tako *forum internum*, to je imeti versko prepričanje, kot forum *externum*, in sicer izražanje vere v javnosti. Poleg tega sta v tem členu iz istega naslova navedena vera in prepričanje, enako kot v členu 19 PDEU, v skladu s katerim lahko zakonodajalec Evropske unije sprejme ustrezne ukrepe za boj proti diskriminaciji, med drugim na podlagi „vere ali prepričanja“, ali v členu 21 Listine, v katerem sta med različnimi razlogi za diskriminacijo navedena „vera ali prepričanje“. Iz tega sledi, da se za uporabo te direktive izraza „vera“ in „prepričanje“ štejeta za dve plati enega in istega razloga za diskriminacijo (sodba z dne 28. novembra 2023, Commune d’Ans, C-148/22, EU:C:2023:924, točka 22 in navedena sodna praksa).

42 V skladu s to sodno prakso in kot izhaja iz člena 21 Listine, je treba razlog za diskriminacijo na podlagi „vere ali prepričanja“ razlikovati od razloga, ki se nanaša na „politično ali drugo mnenje“, in torej zajema tako verska prepričanja kot tudi filozofska ali duhovna prepričanja (sodba z dne 13. oktobra 2022, S.C.R.L. (Oblačilo z verskim predznakom), C-344/20, EU:C:2022:774, točka 27 in navedena sodna praksa).

43 Ker se torej varstvo pred diskriminacijo, zagotovljeno z Direktivo 2000/78, kot je bilo opozorjeno v točki 34 te sodbe, nanaša le na razloge, ki so izčrpno navedeni v členu 1 te direktive, ta direktiva ne zajema prepričanj, ki se štejejo za mnenja, ne glede na to, ali gre za politično ali kakršno koli drugo mnenje.

44 V obravnavanem primeru je iz spisa, s katerim razpolaga Sodišče, razvidno, da pritožnik iz postopka v glavni stvari v zvezi z diskriminacijo na podlagi njegovega prepričanja med drugim trdi, da obveznega cepljenja, ki mu je bilo naloženo, glede na naloge, ki jih je moral opravljati, ni mogoče upravičiti z zdravstvenimi razlogi. Poleg tega ta pritožnik trdi, prvič, da tako cepljenje, kar zadeva prenos virusa SARS-CoV-2, ni učinkovito in, drugič, da sta tako cepljenje in test z brisom enakovredna. V zvezi z zadnjenavedenim vidikom navedeni pritožnik trdi, da so lahko delavci, kar zadeva druge sektorje dejavnosti, dostopali do svojega delovnega mesta tako, da so imeli bodisi potrdilo o cepljenju bodisi potrdilo o negativnem rezultatu testa z brisom.

45 Poleg tega je treba navesti, da se ta pritožnik v podporo takemu stališču opira na različne znanstvene dokumente, da bi dokazal, na eni strani, omejenost znanja o učinkovitosti cepljenja iz postopka v glavni stvari in njegovih neželenih učinkih ter, na drugi strani, da je tveganje za okužbo, ki ga predstavlja cepljena oseba, podobno tveganju, ki ga predstavlja necepljena oseba z negativnim testom z brisom. S tem želi na podlagi znanstvene utemeljitve izpodbiti tovrstne preudarke, ki jih je predložitveno sodišče navedlo v predložitveni odločbi.

46 Iz tega izhaja, da pritožnik iz postopka v glavni stvari s takimi trditvami ne nasprotuje obveznemu cepljenju iz postopka v glavni stvari na podlagi svojega prepričanja, temveč želi izpodbijati odločitve italijanskih organov na področju javnega zdravja kot take.

47 Enako velja za trditev, s katero ta pritožnik, kot je generalna pravobranilka navedla v točkah 51 in 52 sklepnih predlogov, izpodbija podrobna pravila obveznega cepljenja iz postopka v glavni stvari, in sicer, da je bilo odločeno, da se obvezno cepljenje naloži na lastno odgovornost člana vojaškega osebja, za katerega velja, namesto da bi šlo za ukaz, za katerega bi v zvezi z morebitnimi posledicami takega cepljenja odgovornost nosil tisti, ki je ta ukaz izdal.

48 Zato ob upoštevanju elementov, navedenih v točkah od 41 do 43 te sodbe, in kot je generalna pravobranilka v bistvu poudarila v točki 55 sklepnih predlogov, preudarki, kot so ti, na podlagi katerih pritožnik iz postopka v glavni stvari nasprotuje obveznemu cepljenju iz postopka v glavni stvari, niso zajeti s pojmom „prepričanje“ v smislu Direktive 2000/78, ampak pomenijo mnenja, v obravnavanem primeru na področju javnega zdravja, katerih varstvo, kot je bilo navedeno v točki 43 te sodbe, ni urejeno z določbami te direktive.

49 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(2)(b) Direktive 2000/78 razlagati tako, da ne nasprotuje – iz razlogov posredne diskriminacije na podlagi prepričanja – nacionalni ureditvi, ki kot pogoj za opravljanje poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje za člana vojaškega osebja, ki drugače kot zlasti drugi člani vojaškega osebja, ki opravljajo svoje naloge v istem okolju, takemu cepljenju nasprotuje, kadar razlogi za nasprotovanje takemu cepljenju pomenijo mnenja na področju javnega zdravja, ki niso zajeta s pojmom „prepričanje“ v smislu te direktive, tako da tako različno obravnavanje ne spada na področje uporabe tega člena 2(2)(b).

Tretje vprašanje

50 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali člena 1 in 24 Listine nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki določa suspenz pogodbe o zaposlitvi delavca, ki nasprotuje obveznemu cepljenju, ki je določeno kot pogoj za opravljanje njegove poklicne dejavnosti, in mu zato onemogoča vzdrževanje njegove družine, zlasti mladoletnih otrok, ki jo sestavljajo.

51 Opozoriti je treba, da je področje uporabe Listine opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se njene določbe uporabljajo za države članice samo, ko izvajajo pravo Unije.

52 V zvezi s tem je Sodišče razsodilo, da pojem „izvajanje prava Unije“ v smislu te določbe zahteva obstoj povezave med aktom prava Unije in zadevnim nacionalnim ukrepom, ki presega sorodnost zadevnih področij ali posredne vplive enega od področij na drugo (sodba z dne 12. junija 2025, Tallinna linn, C-219/24, EU:C:2025:442, točka 50 in navedena sodna praksa).

53 Iz tega v skladu z ustaljeno sodno prakso izhaja, da se temeljne pravice, zagotovljene v pravnem redu Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, ne pa zunaj teh položajev (sodba z dne 12. junija 2025, Tallinna linn, C-219/24, EU:C:2025:442, točka 51 in navedena sodna praksa).

54 V obravnavanem primeru je iz preučitve prvih dveh vprašanj razvidno, da člen 2(2) Direktive 2000/78 ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki za člana vojaškega osebja kot pogoj za opravljanje njegove poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje in iz katere izhaja suspenz, ki je predmet tretjega vprašanja predložitvenega sodišča, saj različno obravnavanje, kakršno je to, ki ga določa ta ureditev in ki je predmet spora o glavni stvari, ne spada na področje uporabe te določbe.

55 Poleg tega iz spisa, ki je na voljo Sodišču, ni razvidno, da je ta nacionalna ureditev povezana z drugo določbo prava Unije.

56 Zato ni mogoče šteti, da se z navedeno nacionalno ureditvijo „izvaja pravo Unije“ v smislu člena 51(1) Listine, tako da se njena člena 1 in 24 za spor o glavni stvari ne uporabljata.

Stroški

57 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

1. **Člen 2(2)(a) Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu**

   je treba razlagati tako, da

   ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki za člane vojaškega osebja kot pogoj za opravljanje njihove poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje, medtem ko za člane civilnega osebja, ki svoje naloge opravljajo v istem okolju in v podobnih zdravstvenih razmerah, taka obveznost ne velja, saj tako različno obravnavanje ne spada na področje uporabe tega člena 2(2)(a).

2. **Člen 2(2)(b) Direktive 2000/78**

   je treba razlagati tako, da

   ne nasprotuje – iz razlogov posredne diskriminacije na podlagi prepričanja – nacionalni ureditvi, ki kot pogoj za opravljanje poklicne dejavnosti določa obvezno cepljenje za člana vojaškega osebja, ki drugače kot zlasti drugi člani vojaškega osebja, ki opravljajo svoje naloge v istem okolju, takemu cepljenju nasprotuje, kadar razlogi za nasprotovanje takemu cepljenju pomenijo mnenja na področju javnega zdravja, ki niso zajeta s pojmom „prepričanje“ v smislu te direktive, tako da tako različno obravnavanje ne spada na področje uporabe tega člena 2(2)(b).

Podpisi